

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

La reina Ataiülf

Elaborades per Josep Millo

L A R E I N A A T A Ü L F A

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Josep Antoni Fluixà.*

Il·lustracions: *Antoni Laveda.*

Edicions Bromera/Alzira, 2000

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 74

Format: 13 × 20,5 cm, 96 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 10 anys. Els lectors i lectores amb un cert hàbit lector podran fer una lectura més autònoma, gràcies a l'adequació del lèxic i del llenguatge emprat.

RESUM ARGUMENTAL

Des que es va casar amb Rigobert II de Mirtàcia, la influència d'Ataülfa en el govern d'aquell país havia anat en augment. Al principi, les seues intromissions s'havien reduït a assumptes d'escassa transcendència que no deixaven veure el seu caràcter autoritari. Però a mida que el rei anà envellint i, sobretot, a partir de la seua mort, la reina va sotmetre la població a unes condicions de vida molt dures. Primer hagueren de suportar un augment abusiu dels impostos; després, els seus excessos culminaren amb l'extermini de l'oposició i la manca de llibertats d'expressió i informació. Als diaris, només podien publicar-se comentaris exaltant les virtuts de la sobirana. Aquesta manipulació acabà obrant els efectes desitjats. L'engany era tal que, per a la gent que vivia apartada de la cort, Ataülfa no solament era una reina excel·lent, sinó una persona caritativa que ajudava el seu poble.

Aquella fama va atraure l'atenció d'Enric, un jove pastor que, amb tan sols onze anys, va viatjar a la capital per tal de conèixer Ataülfa i demostrar-li la seua estima. Però només arribar-hi, va poder comprovar com estava d'equivocat. La comitiva reial va desfilat per davant seu i, instintivament, Enric exterioritzà l'admiració que sentia per la reina. Tanmateix, aquesta no es dignà a agrair-li-ho ni tan sols amb un gest. Ans al contrari, li dedicà una ganyota d'indiferència.

El menyspreu reial l'afectà tan profundament que de la seua boca va eixir un crit criticant el desaire de la reina. Aquesta, perplexa i irada, ordenà la detenció immediata d'aquell que havia gosat alçar-li la veu. Enric fou empresonat i, així, va conèixer una realitat que ningú no s'atrevia a denunciar.

Però l'empresonament d'Enric va tindre un efecte insospitat. Els seus amics començaren a organitzar-se per a rescatar-lo i aviat informaren tothom de la situació real del país. S'alçaren moltes veus que foren durament reprimides. Però tot va resultar inútil. A la fi, Ataülfa es va veure obligada a abdicar i a fugir. La sobirania tornà al poble i la pau s'instaurà de nou al bell i diminut país de Mirtàcia.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La lectura de *La reina Ataülfa* ens presenta, en primer lloc, la importància de la llibertat per a la vida d'un país. Des del principi, i més enllà de la peripècia inicial del rei, la narració deixa bastant clara la diferència entre un govern amb suport popular i l'exercici abusiu del poder que acaba oprimint el poble i fent callar qualsevol crítica. I el poble, si bé al principi sembla resignar-se, sempre espera el moment per a acabar amb l'opressió i recobrar de nou la llibertat, en aquesta ocasió, mitjançant un moviment col·lectiu. Per damunt d'altres aspectes més o menys anecdòtics, aquests són els punts essencials sobre els quals s'assenta la història que ens conta Josep A. Fluixà.

És clar que, a la vista dels nostres infants, resultaran més visibles i atractives les desventures del rei per a trobar esposa o les peripècies personals dels protagonistes. De la mà de l'habilitat narrativa de l'autor i de la seua destresa per a conduir l'argument, els joves lectors entraran de seguida en el relat i reaccionaran davant el despotisme d'Ataülfa, la innocència d'Enric, l'hospitalitat de la família o el desenllaç feliç amb què culmina la història. Però en aquesta obra, encara que siga per una vegada, resultaria interessant la possibilitat d'anar més enllà d'una lectura exclusivament literària. La importància del tema central ens dóna peu per a tractar —en minidebats, col·loquis o qualsevol altre tipus de dinàmica de grup que considerem adequat— qüestions com:

- La importància de les llibertats individuals i col·lectives en la vida dels pobles.
- El valor de les iniciatives populars.
- La responsabilitat dels governants davant el poble.
- Les exposicions orals senzilles sobre el concepte de democràcia i els diversos tipus de participació ciutadana.
- L'organització escolar i les formes de representació social.

La presentació de la història en *flash-back* prepara els alumnes per a la lectura d'uns fets que queden ubicats en un passat tan llunyà com la seua imaginació o perspicàcia els permetia situar.

L'AUTOR

Josep Antoni Fluixà va nèixer a Alzira (Ribera Alta) l'any 1959 i és mestre i escriptor. En el camp de la poesia, és autor de dos llibres de poemes: *Nàufrags sens illa* (Bromera, 1987) i *L'estel fugaç* (Bromera, 1999). Però Fluixà és conegut, principalment, com a autor d'obres de narrativa infantil on destaca la tendresa de les seues històries i la sensibilitat dels personatges que les

protagonitzen. En aquest gènere ha publicat set narracions: *Gratacelònia* (Bromera, 1990), *Viatge al país dels cocòlits* (Bromera, 1992), *Pere i el ratolí Pirulí*, (La Nau, 1994), *El poble de Llepamelós* (Bullent, 1995), *El pirata naufragat* (Bromera, Tàndem, Editors Associats, 1998), *El misteri de la cripta ibèrica* (Abril Edicions, 2000) i *La reina Ataiülf*a (Bromera, 2000). Algunes de les seues obres compten amb edicions traduïdes al castellà, èuscar i gallec.

A més de les obres de creació literària esmentades, Fluixà és autor de diversos llibres de text per a l'ensenyament de la llengua, i també de nombrosos articles i assajos de crítica literària, textos de caràcter didàctic i pedagògic. Així mateix, és un expert en el tractament de textos literaris a l'aula i, especialment, en activitats d'animació a la lectura. A *Jocs i estratègies d'animació a la lectura* (Conselleria d'Educació i Ciència, 1995), Fluixà dona un aire nou a les activitats, tècniques i recursos per a emprar a l'aula al voltant del món del llibre i la lectura.

Actualment, treballa en un col·legi públic de la seua ciutat natal i és, a més, assessor literari d'Edicions Bromera i director de publicacions infantils i juvenils de la mateixa editorial.

L'IL·LUSTRADOR

Antoni Laveda (València, 1951) es dedica professionalment a la docència i vocacionalment treballa en els camps de la il·lustració i comunicació gràfica.

Li agrada molt il·lustrar llibres infantils i els seus extraordinaris dibuixos han il·lustrat algunes rondalles d'Enric Valor, com també altres llibres, entre els quals caldria esmentar *Contalles populars valencianes*, *Jaume I*, *Els contes d'un dia*, *El poble de Llepamelós*, etc. En la nostra editorial ja ha il·lustrat diversos llibres com *Gratacelònia*, *El segrest de Xico Black*, *El mag Floro* i *L'ingenu*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura de *La reina Ataiülf* pot acomplir perfectament l'objectiu principal dels docents quan recomanen un llibre d'aventures: despertar en els nostres alumnes un món de sensacions màgiques i vivències que els facen gaudir del relat i els recompensen de l'esforç de llegir. La lectura és descobriment i coneixement, però també emoció, creativitat i construcció d'un món interior, individual i propi. Acostumar-los a agafar un llibre suposa oferir-los la possibilitat d'interactuar amb els personatges que hi apareixen, amb diferents maneres de pensar i, en definitiva, a formar-se una opinió davant d'uns fets que, en aquest cas, s'assemblen molt al que s'esdevé en alguns llocs del nostre planeta. Seguint la peripècia històrica de Mirtàcia i l'aventura del jove Enric, les lectores i els lectors tenen l'oportunitat de sentir-se membres d'una col·lectivitat, d'apassionar-se, de conspirar contra allò injust... i, consegüentment, de prendre-hi postura.

Independentment de la realització de les propostes didàctiques que apareixen a les pàgines següents, l'organització de l'activitat lectora podem preparar-la mitjançant la negociació amb els nostres alumnes els quals podrien escollir entre la lectura individual a casa, a l'aula, la lectura d'un capítol seguit d'un comentari col·lectiu, l'organització de grups de lectura, etc.

D'altra banda, considerem superat el costum de fer servir la lectura d'un llibre com un deure al qual, inevitablement, sempre seguia una prova escrita que demostrava que s'havia arribat a l'última pàgina. Cada vegada és més arrelada la convicció que la lectura hem d'integrar-la dins el procés formatiu de l'alumnat de manera permanent i definitiva. Per a aconseguir-ho, les estratègies són quasi infinites:

- Disseny d'un pla lector, negociat amb l'alumnat sempre que siga possible.

- Creació i gestió cooperativa d'una biblioteca d'aula.
- Secció de llibres recomanats, amb comentaris crítics sobre algunes lectures.
- Visita periòdica a llibreries i a la biblioteca municipal.
- Sessions de llibre fòrum i representació teatral d'alguna seqüència llegida.
- Visites d'autors i autores d'obres, així com de les persones que les il·lustren.
- Celebracions, concursos i festes al voltant del llibre.

A més de les iniciatives anteriors de caràcter general, sobre aquesta novel·la podríem aportar les següents:

- Recollir informació sobre novel·les infantils, contes o rondalles que tinguen reis o reines com a protagonistes. Comentar la seua actuació dins de la història que protagonitzen.
- Il·lustrar el capítol, fragment o seqüència que més els haja agradat. Preparar una exposició i organitzar un concurs per a endevinar la part de la història representada.
- Fer una lectura dramatitzada o representar algun passatge escollit pels alumnes.
- Introduir altres possibles personatges dins la història. Contemplar la possibilitat de finals alternatius.
- Establir paral·lelismes entre algunes situacions que apareixen al llibre —sobretot, aquelles més positives— i unes altres possibles de la vida real.
- Preparació de diversos jocs per a ampliar el lèxic propi: perxa de paraules, camp semàntic, paraules encadenades, mapes conceptuals, etc.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 4

FET	LLOC
Rigobert II coneix Ataülfa.	El molí de Santa Àgata
El rei comunica al Consell la seua decisió de casar-se.	Gran sala de les corts
El rei es casa amb Ataülfa.	Catedral de Sant Esteve
Enric queda empresonat.	Masmorra del castell
Paula i Robert passen la nit en arribar a la ciutat.	El portal d'un carreró estret

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 6

Mare del rei Rigobert II	Amic d'Enric	Xiqueta que observa la detenció d'Enric	Reina malvada de Mirràcia	Amiga d'Enric	Fill major de la família que acull Enric	Moliner, pare d'Ataülfa
C	R					
O	O					
N	B	A	A	P		
S	E	N	T	A	A	E
T	R	N	A	U	L	V
A	T	A	Ü	L	F	A
N			L	A	O	R
Ç			F		N	I
A			A		S	S
						T

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 9

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 10

I	T	A	L	I	A	F	A
H	A	N	D	O	R	R	A
V	G	R	E	C	I	A	Q
M	B	T	I	A	C	N	J
O	L	W	A	F	B	Ç	M
P	O	R	T	U	G	A	L

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR/A:

IL·LUSTRADOR/A:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: Núm.:

1. Escriu el nom del personatge principal d'aquesta obra.

.....

2. Escriu el nom d'altres personatges que, en la teua opinió, també resulten importants.

.....

3. Quin personatge t'agradaria representar si hagueres d'escenificar aquesta obra? Explica per què.

.....

.....

.....

.....

4. Quin és el moment o passatge de la història que més t'ha agradat? Conta-ho amb les teues paraules.

.....

.....

.....

.....

.....

5. En un full, fes un dibuix que il·lustre el passatge que has contat a l'exercici anterior.

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. Abans de la lectura, què podem saber sobre la novel·la *La reina Ataülfa*? Sense obrir el llibre, emplena una graella com aquesta:

TÍTOL:

AUTOR/A: EDAT DE LECTURA RECOMANADA:.....

INFORMACIÓ SOBRE L'AUTOR:

.....

.....

IL·LUSTRADOR/A:

NOM DE L'EDITORIAL: ANAGRAMA DE L'EDITORIAL: SÍ / NO

NOM DE LA COL·LECCIÓ:.....

DIRECTOR DE LA COL·LECCIÓ:.....

2. Tria el resum que explique millor la història que es conta a *La reina Ataülfa*. Quin ha triat el teu company o companya?

- A. La reina Ataülfa abandona el govern de Mirtàcia a la mort del seu espòs Rigobert II.
- B. Un jove pastor viatja a la cort perquè vol conèixer la seua reina. Aquesta li fa una gran rebuda i li agraeix la seua visita.
- C. La reina Ataülfa governa de manera injusta i autoritària. A la fi, el poble de Mirtàcia recobra la llibertat i la reina ha d'abandonar el país.
- D. El poble de Mirtàcia celebra content els deu anys de govern de la seua reina.

3. A mida que avança la novel·la, anem coneixent els diversos protagonistes. Relaciona cadascun amb la seua característica principal.

PERSONATGE		CARACTERÍSTICA PRINCIPAL
Ataülfa		Rei estimat pels ciutadans del seu país.
Enric Penya-santa		Filla d'un humil moliner, casada amb el rei de Mirtàcia.
Paula		Moliner, pare d' Ataülfa.
Rigobert II		Xiquet que viatja a la ciutat per conèixer la reina.
Evarist		Amiga d'Enric que decideix anar a buscar-lo.

4. Escriu els llocs on s'esdevenen els següents fets de la novel·la:

FET	LLOC
Rigobert II coneix Ataülfa.
El rei comunica al Consell la seua decisió de casar-se.
El rei es casa amb Ataülfa.
Enric queda empresonat.
Paula i Robert passen la nit en arribar a la ciutat.

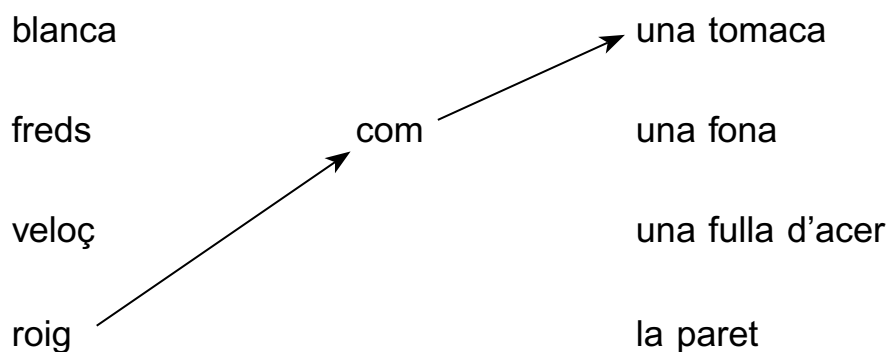
5. Inventa dos possibles títols que anirien bé per a aquesta novel·la. Després, llegiu tots el que heu escrit i trieu el que us sembla més encertat.

6. De la paraula Atàülfa es poden penjar els noms d'alguns personatges de la novel·la. Comprova-ho.

Mare del rei Rigobert II	Amic d'Enric	Xiqueta que observa la detenció d'Enric	Reina malvada de Mirtàcia	Amiga d'Enric	Fill major de la família que acull Enric	Moliner, pare d'Atàülfa
A	T	A	Ü	L	F	A
						

7. Unint amb fletxes, forma comparacions possibles.

Completa les frases següents amb les comparacions que has format:

—El xiquet no volia visitar el palau. De la por que sentia, la cara se li posà

—De la ràbia continguda, Ataülfa tenia els ulls

—Enric fugia dels soldats que el perseguien.

—De la vergonya que sentia, al xiquet se li posà la cara

8. Qui ho diu? Escriu davant de cada frase el nom del personatge que corresponga.

—..... : Ai, fill meu! Busca't una bona dona, encara que no siga de família noble i casa't.

—..... : Oh, Majestat! A què es deu el gran plaer de la vostra visita?

—..... : D'acord Ataülfa. Vés-te'n a la botiga d'Ismael i tria el vestit que més t'agrada.

—..... : La reina Ataülfa és una maleducada!

—..... : El nostre amic es troba tancat i hem vingut a alliberar-lo!

9. Quin camí seguirà Enric de Penya-santa per a eixir de les masmorres del palau?

10. Mirtàcia és un país de nom imaginari i desconegut. En aquesta sopa de lletres pots trobar el nom de sis països ben coneguts d'Europa on es parla el francès, l'italià, el català, el portugués i el grec.

I	T	A	L	I	A	F	A
H	A	N	D	O	R	R	A
V	G	R	E	C	I	A	Q
M	B	T	I	A	C	N	J
O	L	W	A	F	B	Ç	M
P	O	R	T	U	G	A	L

EL MICALET GALÀCTIC

bromera